

§ 109

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Jussi Chydeniuksen ym. valtuustoaloitteesta koskien
Oodin äänilevykokoelmaa**

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää monipuolisten musiikkikirjasto-
palvelujen tarjoamista asiakkaille tärkeänä. Lautakunta toteaa, että kir-
jastolain mukaisten kirjastopalvelujen järjestämisvastuu on kaupungin-
kirjastolla, joka kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen
tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoel-
mien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, en-
nusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Toukokuussa 2019 kaupunginkirjasto luopui kirjastojen omista kokoel-
mista ja siirtyi ns. kelluvaan kokoelmaan, joka parantaa kaiken aineis-
ton saatavuutta kaikissa kirjastoissa perustuen kirjastojen profilointiin ja
asiakkaiden lainauskäyttämiseen. Myöskään Oodilla ei ole enää
omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään
määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi profiloitiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo paljon ennen
kirjaston avaamista, ja hyllykalusteet valittiin ja määritettiin sen mu-
kaan. Tilaan ei ole mielekästä lisätä uusia hylly-yksikköjä, koska asia-
kaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentely-
tiloihin. Oodiin tulee edelleen jonkin verran palautetta myös kirjojen liian
vähäisestä määrästä, vaikka kirjojen määrää on alkuvuodesta lisätty.
Tammikuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näytte-
lyhylytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden
lainaus näyttelyhyillyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

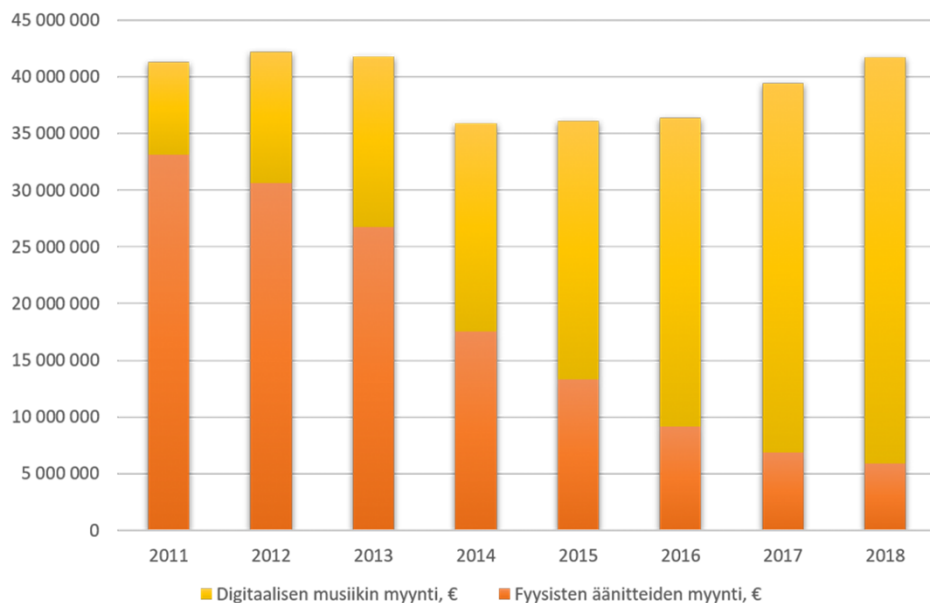
Näyttelyhyilly-yksikkö voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa cd-levyjen säi-
lytyspaikaksi, johon mahtuisi noin 2 000 cd-levyä. Cd-levyjen hankin-
taan ei kuluisi määrärahaa, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on
tällä hetkellä riittävästi cd-levyjä. Kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi
jatkossa 2 000 cd-levyä Oodiin muista 27:stä äänitehyillyä ylläpitävästä
kirjastosta. On huomattava, että tällainen kokoelma olisi varsin sattu-
manvarainen ja selailukäyttöön suppea. Jotta asiakkaat saisivat tämän
kokoisesta kokoelmasta hyötyä, se tulisi rajoittaa johonkin lajityyppiin,
josta saisi esille edes hieman kattavamman valikoiman. Oodin musiikki-
toiminnan kannalta kyseeseen voisi kenties tulla kansanmusiikki, koska

Oodissa on paljon yhteistyötä erityisesti Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.

Klassista musiikkia Oodiin ei kannattaisi sijoittaa, koska viereisessä Musiikkitalossa toimii siihen erikoistunut kaikille avoin kirjasto, ja toisaalta asiakkaille on tarjolla laadukas sähköinen Naxos Music Library – verkkoaineisto, joka sisältää myös jazz-musiikkia. Rock- ja muun kevyen musiikin uudet ja vanhat hittinimekkeet puolestaan kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Tämäkin aineisto liikkuu varauksina jonkin verran Pasilan kirjastosta, jossa on myös riittävä henkilökunta hoitamaan varauksia. Oodista sen sijaan ei haluta tehdä aineistovarastoa, vaan sen kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on kuitenkin taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varaushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä noin 6,7 % (otanta perjantaina 23.5.: 1 527 nidettä, joista 102 oli musiikkiaänitteitä).

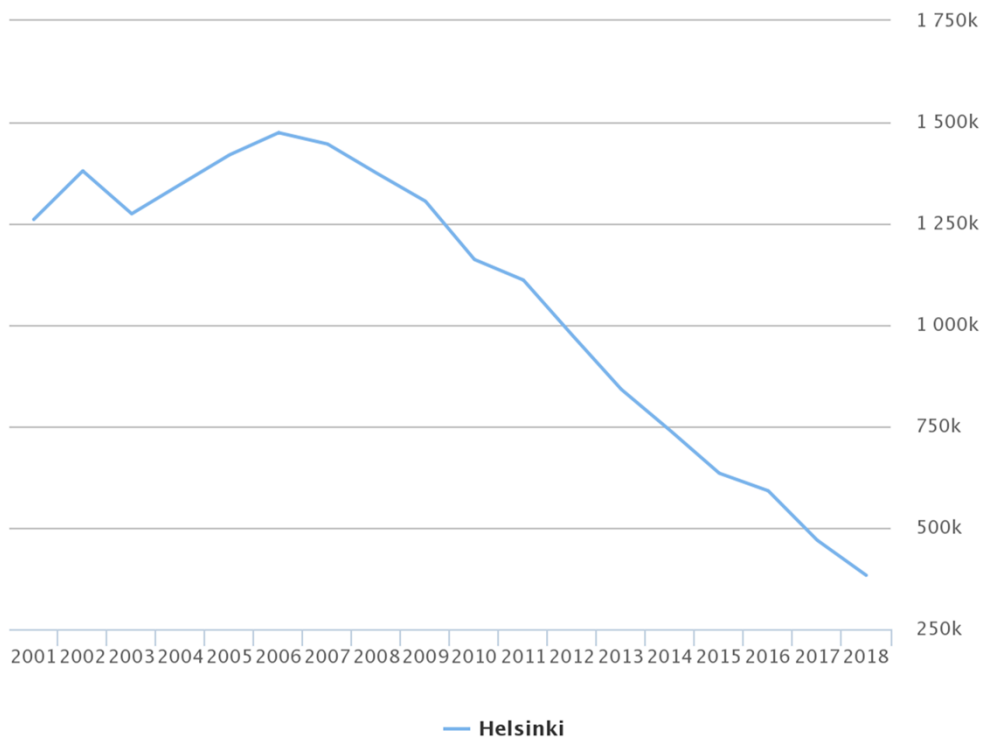
Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastona profiloituneessa Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynissä.

Lähde: IFPI Finland

Lainaus: Musiikkiäänitteet

Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen Oodista kävelyetäisyydellä hyvät cd-levykeräykset perinteisestä Rikhardinkadun kirjastosta sekä Töölön kirjastosta, jonka remontissa arkkitehtuurisuunnittelu tehtiin äänitehyllyt edelleen säilyttäen. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Yksittäisen levyn käsittelyyn kuluu toki huomattavasti enemmän aikaa kuin kirjan, mutta 2 000 cd-levyn lainaustapah-tumien käsittelykustannukset ovat vuositasolla häviävän alhaiset. Kirjahylly-yksikön muuntamisesta cd-levyhylliksi tulisi jonkin verran kuluja, jotka kuitenkin mahtuvat kirjaston investointibudjettiin. Cd-levyjen tuominen Oodiin ei ole kustannuskysymys vaan se olisi nähtävä toiminnallisena muutoksena Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikkikirjasto-toiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikkitapahtumien avulla. Lainaus-toiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottiko-koelmaan, soitinlainaukseen sekä studio- ja harjoittelutilojen varaami-sen mahdollistamiseen. Oodissa avautuvat myöhemmin kesällä yksilöl-

listä palvelua enemmän vaativat äänitys- ja editointistudiot. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Uusia palveluja kehitettäessä yleisesti toivotaan samalla luovuttavan jostakin vanhasta toiminnallisuudesta, koska pelkkä lisääminen ei johda kestäviin uudistuksiin. Oodin uuden musiikkikonseptin taustalla on edellä mainittu musiikkiaänitteiden lainauksen laskutrendi, joka seuraa musiikkiaänitteiden myynnin laskua. Fyysisten musiikkiaänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Tulevaisuuden kirjastona profiloituun Oodiin ei näillä perusteilla sijoitettu musiikkiaänitekokoelmaa vaan kokoelmatilat varattiin enemmän liikkuvalla aineistolle.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon lukuun sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvataallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoprofilointiin muutoksia vuosittain. Jonkun aineistolajin lisääminen aiheuttaa vähennystä johonkin toiseen aineistolajiin.

Kirjaston kokonaisharkinnan mukaan tilan varaaminen erilliselle cd-kokoelmalle ei ole Oodissa perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saanti myös Oodissa asioiville on kuitenkin varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Lautakunta päätti käsitellä 11:n esityksen kokouksen kuudentena asiana.

Asian aikana kuultavana oli keskustakirjaston johtaja Anna-Maria Soininvaara.

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 13022019 Chydenius Jussi, Valtuustoaloite äänilevykokoelman lisäämisestä keskustakirjasto Oodiin

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 25401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Paavo Nurmen kuja 1 C
Helsinki 25

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 31.5.2019 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle Jussi Chydeniuksen ja 14:n muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, jossa esitetään, että Keskustakirjasto Oodiin tulee saada musiikkiäänitteiden peruskokoelma. Palautusesityksessä pyydettiin selvittämään miten kohtuullisen kokoisen äänilevykokoelman tuominen Oodiin olisi käytännössä mahdollista. Samalla tuodaan esiin toimenpiteen taloudelliset vaikutukset. Lausunnon antamiseen on saatu lisää aikaa niin, että asia ehditään käsitellä vielä tässä lautakunnan kokouksessa 4.6.2019. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Valtuustoaloitteesta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lautakunnilta.

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vänttinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 13022019 Chydenius Jussi, Valtuustoaloite äänilevykokoelman lisäämisestä keskustakirjasto Oodiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 99

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 89